

Een dierbare die ernstig ziek is en mogelijk gaat overlijden door Corona.

Tips voor naasten van patiënten die verblijven in het ziekenhuis

Waarom deze folder?

Deze folder is voor iedereen die zorgt voor iemand die ernstig ziek is en die mogelijk gaat overlijden door het Corona virus. Uw dierbare verblijft in het ziekenhuis. U bent iemand die zorg verleent terwijl dat niet uw beroep is: een *mantelzorger*. Door het Coronavirus en de maatregelen die in verband met het virus zijn genomen, is de situatie in het ziekenhuis anders dan gebruikelijk. Zo mag er minder bezoek aanwezig zijn bij uw dierbare en moet u beschermende kleding dragen als u op bezoek bent. Ook in deze omstandigheden vinden we het belangrijk, dat u als naaste, goed geïnformeerd bent en steun ontvangt. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen. Neem dan contact op met de verpleegkundige van de afdeling, waar uw dierbare is opgenomen.

Waarom het belangrijk is voor uzelf te zorgen

Uit liefde, betrokkenheid en/of trouw zorgt u voor uw zieke dierbare. Dat doet u op eigen kracht of misschien met hulp van iemand anders. Wij, als zorgverleners, willen u ook zo goed mogelijk ondersteunen. We vinden het belangrijk dat u zich prettig voelt in het ziekenhuis en dat u bij ons terecht kunt met uw vragen en/of zorgen. We hopen dat u aan ons vertelt wat uw ervaringen zijn met het zorgen voor uw dierbare. Zo kunnen we **samen de beste zorg** geven.

Omdat u zo goed mogelijk voor uw zieke dierbare wilt zorgen, houdt u misschien te weinig rekening met uzelf. Dat begrijpen we heel goed. Maar het is juist nu belangrijk dat **u goed voor uzelf zorgt**, zodat u zo gezond en uitgerust mogelijk blijft. Alleen dan kunt u een steunpilaar zijn voor uw dierbare.

Hieronder staan vragen en eerste antwoorden die bedoeld zijn om u te helpen als u met zorgverleners praat.

Vragen over de zorg van mijn dierbare

o Wie kan ik bellen om te vragen hoe het gaat met mijn dierbare?

U kunt bellen met de verpleegafdeling waar uw dierbare is opgenomen. Bij opname heeft u waarschijnlijk een kaartje gekregen met de telefoonnummers. Om de privacy van de patiënt te beschermen mogen alleen de 1^e en/of 2^e contactpersoon contact opnemen met de afdeling. Aan anderen mag de verpleging geen informatie verstrekken. Deze contactpersoon kan de andere betrokken naasten informeren.

o Bij wie kan ik terecht met mijn vragen over de behandeling?

De afdelingsarts is verantwoordelijk voor de medische behandeling en zal dagelijks bij uw dierbare langslopen. Indien u een gesprek wenst met de arts, kunt u dit aanvragen bij de verpleegkundige.

o Bij wie kan ik terecht met mijn vragen over hoe jullie voor mijn dierbare zorgen?

U kunt uw vragen stellen aan de verpleegkundige van de afdeling waar uw dierbare is opgenomen.

o Waar kan ik meer informatie vinden:

Websites waar u meer kunt vinden over zorg aan u als naaste zijn:

- <https://palliaweb.nl/corona/patienteninformatie/informatie>
- www.inforium.nl/corona , ga naar pagina 'rondom overlijden'.
- www.zorgvoorbeter.nl/nieuws/brochure-levenseinde

Vragen die ik heb als mantelzorger

o Ik wil graag helpen met de dagelijkse verzorging. Met wie kan ik hierover afspraken maken?

Het is prettig als u mee wilt helpen in de zorg voor uw dierbare. Overleg met de verpleegkundige wat u wel of niet mag en kan doen. Voelt u zich niet verplicht om te helpen. De verpleegkundige geeft uw dierbare met alle liefde de zorg, als u het even nodig heeft om op adem te komen.

o Ik wil bepaalde taken aan zorgverleners overdragen. Bij wie kan ik dat aangeven?

Het is belangrijk ook uw grenzen aan te geven. Bespreek het met de verpleegkundige als u bepaalde zorgtaken niet wilt of kunt doen.

o Ik wil graag meer vertellen over mijn dierbare. Bijvoorbeeld wat hij/zij prettig vindt en/of van kan genieten. Met wie kan ik hierover praten?

Vertel aan zorgverleners wat u nodig heeft of wat uw dierbare nodig heeft. Zij zullen samen met u kijken wat mogelijk is. Vertel ook wat al goed gaat en waar u blij mee bent. Horen wat goed gaat, helpt de zorgverlener bij het geven van de juiste zorg.

o Zijn er speciale voorzieningen voor mij als mantelzorger?

Het ziekenhuis biedt u de mogelijkheid om met iemand te praten. Vraag ernaar bij de verpleegkundige.

o Welke zorg is er voor mij buiten deze instelling?

Personen waar u telefonisch contact mee kunt opnemen voor ondersteuning buiten het ziekenhuis zijn

- uw huisarts
- de Luisterlijn 0900 0767
- <https://geestelijkeverzorging.nl/corona/>

o Wat kan ik zelf doen om de zorg voor mijn naaste vol te houden?

Om er echt voor uw zieke dierbare te zijn, is het belangrijk om zelf op de been te blijven. Regelmatig ontspannen is daarom heel belangrijk. Zegt iemand: 'Laat maar weten als ik iets voor je kan doen', bedenk dan iets wat diegene voor u kan doen. Bijvoorbeeld de boodschappen of een keertje koken.

Vragen over contact met mijn dierbare

o Mag iedereen bij mijn dierbare op bezoek komen?

Er kunnen maar een beperkt aantal bezoekers per dag aanwezig zijn. De verpleegkundige die voor uw dierbare zorgt zal u vertellen wat wel en niet kan. Om overbelasting te voorkomen wissel indien mogelijk af. Denk ook aan alternatieve manieren van contact, bijvoorbeeld via beeldbellen (Whatsapp, Skype, Face-time) via telefoon of via tablets van de afdeling.

o Mag ik blijven slapen bij mijn dierbare in de instelling?

De verpleegkundige die voor uw dierbare zorgt zal u vertellen wat wel en niet kan.

o Ik zou graag wat vaker ongestoord met mijn dierbare samen zijn. Waar kan dat?

Dit kan alleen op de patiëntenkamer. U kunt bij de verpleegkundige aangeven dat u even alleen wilt zijn met uw dierbare en een papier met 'niet storen' op laten hangen.

o Ik wil graag samen met mijn dierbare met iemand praten over hoe wij omgaan met de ziekte.

Het ziekenhuis biedt u de mogelijkheid om met iemand te praten. Vraag er naar bij de verpleegkundige.

Vragen rond het levenseinde

o Hoe weet ik dat het moment van overlijden dichterbij komt?

U kunt meer informatie vinden in de folder ['De stervensfase'](#).

o Wat moet en kan ik doen als het moment van overlijden dichterbij komt?

Dit is heel persoonlijk. Alles wat u bedenkt is goed. Vaak is het prettig als u gewoon aanwezig bent. U kunt eventueel samen muziek luisteren, hardop spreken over gezamenlijke herinneringen of voorlezen.

o Welke ondersteuning is er voor mij als mijn dierbare overlijdt?

Het ziekenhuis biedt u de mogelijkheid om met iemand te praten. Vraag er naar bij de verpleegkundige.

o Welke ondersteuning is er voor mijn (klein)kinderen?

Het is belangrijk om met kinderen te praten over de huidige situatie. Hoe met kinderen te praten over ernstig ziek zijn en eventueel overlijden kunt u [hier](#) vinden en op www.jongehelden.nl

o Welke ondersteuning is er voor mij nadat mijn dierbare is overleden?

In de folders ['een dierbare verliezen'](#) en ['rouw in tijden van een Corona crisis'](#) vind u informatie over mogelijkheden van afscheid nemen en wat het kan betekenen om een dierbare te verliezen.

Eigen vragen

o

.....

o

o

.....

o

Colofon

Bron: het Expertisecentrum Palliatieve Zorg LUMC

Deze brochure is gebaseerd op de brochure 'Zorg voor een ander begint met zorgen voor mijzelf.'

Waarom is zorg voor mijzelf als naaste zo belangrijk? Deze folder is voortgekomen uit het ZonMw Palliantieproject 'Oog voor Naasten'.

Versie 8-4-2020

